

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Høringsuttalelse fra Nasjonalbiblioteket vedrørende NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser, Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket

Vi viser til høringsbrev av 20.6.2014 om ovennevnte sak.

Nasjonalbiblioteket har følgende kommentarer til forslaget:

1. Egen formålsbestemmelse (formål og grunnleggende prinsipper)

Når det gjelder formålsbeskrivelsen i anskaffelsesloven § 1, er Nasjonalbiblioteket enige med utvalgets flertall i at forslaget medfører en forbedret og mer rendyrket formålsbestemmelse. Vi opplever det heller ikke som problematisk at den tilsvarende formålsbestemmelsen tas ut av forskriften.

Med hensyn til de grunnleggende prinsipper er Nasjonalbiblioteket også her enig i at forslaget til loven § 5 er en mer helhetlig og oversiktlig bestemmelse. Vi opplever det som en fordel ikke å ha detaljregulering i loven, for eksempel dagens femte ledd bokstaver a til c. Særlig gjelder det når forskriften § 3-1 fanger opp de samme prinsippene. Når forslaget går ut på å fjerne presiseringene også fra forskriften, kan det etter vår mening fremstå som en overforenkling. Vi går ut fra at mange innkjøpere i stat og kommune kan ha fordel av at disse grunnleggende prinsippene til en viss grad er stavet ut i forskriften. For eksempel kan det i interne beslutningsprosesser være enklere å vise til disse prinsippene enn en tolkning av loven § 5.

2. Nye prosedyreregler

Nasjonalbiblioteket forstår bakgrunnen for at forhandlingsforbudet foreslås fjernet, og at det heretter alltid skal være mulig å gå inn i forhandlinger etter at tilbud er kommet inn. På tross av at et stort antall saker i KOFA handler om avvísninger knyttet til forhandlingsforbudet, støtter Nasjonalbiblioteket mindretallets oppfatning om at «åpen anbudskonkurranse» fortsatt bør ha en plass i det norske anbudsregelverket. Særlig gjelder dette pga. at den åpne anbudskonkurransen etter vår mening sikrer effektiv ressursbruk, og at den svekkede forutberegneligheten knyttet til avvísninger ikke er større enn den sikkerhet som oppnås ved at leverandøren på forhånd vet at endelig tilbud er inngitt. Med dagens nye, og etter hvert påbudte, systemer for mottak av tilbud (elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy), finnes det for øvrig stadig bedre veiledning og automatisk kontroll av at alle dokumenter er levert, hvilket igjen bidrar til å minimere antall unødvendige avvísningssaker.

Som mindretallet også peker på mener Nasjonalbiblioteket at den frie adgangen til å kunne forhandle kan ha som konsekvens at oppdragsgivere utformer dårligere konkurransegrunnlag. Det kan igjen føre til en mer omfattende anskaffelsesprosess med presiseringer, endringer og spørsmål underveis, og etterfølgende ressurskrevende forhandlinger.

Nasjonalbiblioteket ønsker også å trekke frem at oppdragsgivere har valgt åpen anbudskonkurranse i ¾ av alle anskaffelser etter regelverkets del II. Videre kan manglende sammenheng mellom prosedyrene i del II og del III fremstå kompliserende for oppdragsgivere generelt, selv om endringen isolert sett kan sees som en forenkling av regelverkets del II.

Når det gjelder selve gjennomføringen av forhandlingene, er dette allerede sparsomt regulert i dag, og forslaget innebærer en ytterligere deregulering. Nasjonalbiblioteket forstår at formålet er en dynamisk og mer effektiv anskaffelsesprosess. Manglende regulering kan imidlertid også medføre ulemper. Uten retningslinjer for hvordan forhandlinger skal gjennomføres oppstår det viss en risiko for etablering av ulike og uklare forhandlingsmetoder. Det kan selvsagt tenkes at dette problemet vil avta etter at regelverket har vært i kraft en periode.

Den vide adgangen til å forhandle om alle sider ved et tilbud kan også oppfattes som en ubegrunnet begunstiging av oppdragsgiver på bekostning av leverandørene. For de fleste konkurranser er tildelingskriteriet «pris» det mest vektete tildelingskriteriet. En fri adgang til å forhandle kan lettere føre til at oppdragsgiver styrer prosessen i retning av utilbørlig prispress.

3. Konkrete anskaffelser

Nasjonalbiblioteket støtter de forslag til unntak som fremkommer i utredningen pkt. 12.3.2.

4. Unntak for kontrakter med en anslått verdi under 100 000 kroner

Det faktum at innslagspunktet er satt til kr 1 er etter vår oppfatning med på å skape gode holdninger og rutiner. Likevel antar vi at oppdragsgiver ved bruk av interne rutiner er i stand til å ivareta grunnleggende hensyn ved denne type innkjøp, og at det er en fordel at regelverket først gjelder fra 100 000 kroner.

5. Skriftlighetskravet

Nasjonalbiblioteket er enig i at det ikke bør gjelde et skriftlighetskrav for anskaffelser som er unntatt fra forskriften, og også her bør oppdragsgivers interne rutiner være tilstrekkelig.

Når det gjelder forslaget om å fjerne protokollplikten for anskaffelser over 100 000 kroner synes dette lite forenkende opp mot den gode oversikten og kontroll som en protokoll tross alt gir til bruk for både intern og ekstern revisjon.

6. Kunngjøring

Nasjonalbiblioteket støtter forslaget om en generell adgang til å foreta forhåndskunngjøringer.

7. Dokumentasjon av kvalifikasjonskrav

Nasjonalbiblioteket er positiv til forslaget om bruk av egenerklæring fra leverandører om at de oppfyller stilte kvalifikasjonskrav, og ser at dette kan ha en forenkende effekt på anskaffelsesprosessen.

8. Digitalisering

Nasjonalbiblioteket stiller seg bak muligheten for oppdragsgiver å motta tilbud på e-post inntil reglene om elektronisk kommunikasjon er innført, men av sikkerhetsmessige grunner foreslår vi at det skal kreves passordbeskyttelse ved innlevering av tilbud der anskaffelsen overstiger nasjonal terskelverdi. Slikt passord må i tilfelle ettersendes etter tilbudsfristens utløp, og oppdragsgiver bør kunne sette en egen frist for levering av dette.

9. Særlige tjenester

Nasjonalbiblioteket ser seg enig i at terskelverdien for de særlige tjenester iht. anskaffelsesdirektivet 74–76 ikke bør avvike fra normal terskelverdi. Vi har likevel ingen kommentar til reguleringen av helse- og sosialtjenester.

10. Terskelverdier

Nasjonalbiblioteket stiller seg bak utvalgets flertall om at nasjonal terskelverdi bør gjelde generelt, herunder også for bygg- og anleggskonkurranser. Samtidig, og i tråd med mindretallet, ser vi gjerne at den generelle terskelen kunne ha blitt hevet til 600 000 kroner, dette i tråd med den generelle prisutviklingen.

11. Ikke-anskaffelsesfaglige hensyn

Nasjonalbiblioteket er enig i at kravet til skatte- og mva-attest samt HMS-egenerklæring kan tas ut av regelverket, og at det er tilstrekkelig at oppdragsgiver kan velge å be om slik dokumentasjon der det er relevant. For øvrig, og slik Nasjonalbiblioteket oppfatter det, har problemer knyttet til slik dokumentasjon først og fremst vist seg i møte med utenlandske leverandører.

Når det gjelder oppdragsgivers plikt til å vurdere livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser, ser vi at dette kan være utfordrende. Vi mener likevel det er fornuftig om regelverket nevner at slike hensyn bør tas. I tillegg mener Nasjonalbiblioteket at det gjerne kan foreligge plikt til alltid å vurdere miljømessige hensyn.

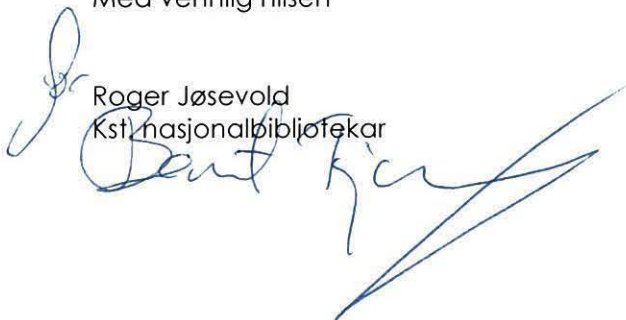
12. Alternativt regelsett

Nasjonalbiblioteket forstår og deler utvalgets usikkerhet knyttet til hvorvidt oppdragsgivere er generelt kapable til å ivareta det ansvaret som ligger i å basere anskaffelsesvirksomheten kun på grunnleggende prinsipper. Vi er likevel ikke mot at det gjennomføres prøveprosjekter for nærmere å finne ut av om et minimumsregelverk kan fungere i praksis.

13. Adgangen til å foreta dekningskjøp

Nasjonalbiblioteket er enig i at det bør være en adgang til å foreta dekningskjøp i de situasjoner som nevnt i høringsnotatet pkt. 12.5.2.8. Videre ser vi gjerne at departementet tar stilling til hvorvidt tilsvarende unntak kan implementeres med virkning for regelverkets del III og innenfor gjeldende anskaffelsesdirektiv.

Med vennlig hilsen

Roger Jøsevoll
Kst. nasjonalbibliotekar

Espen Søyland Bakjord
seniorrådgiver

Kopi: Kulturdepartementet